

Tüberküloz ile ilgili sık sorulan sorular (SSS) ve cevapları

1. Tüberküloz nedir?

Tüberküloz, tüberküloz (*Mycobacterium tuberculosis*) bakterilerinin neden olduğu bir enfeksiyon hastalığıdır. En sık görülen biçimi akciğer tüberkülozudur (vakaların yakl. %70'i). Lenf düğümü tüberkülozu ya da kemik tüberkülozu gibi diğer biçimleri bulaşıcı değildir.

2. Latent bir tüberküloz enfeksiyon nedir?

Latent (gizli) bir tüberküloz enfeksiyonu, bir kişinin, hayatının bir döneminde tüberküloz bakterileriyle temas etmiş ve kendisine bakteri bulaşmış olduğu (enfekte olduğu) anlamına gelir. Bu aşamada kişi ne hastadır, ne de başkalarına hastalık bulaştırır. Enfekte olmuş çoğu kişi (yakl. %90) hiçbir zaman tüberküloz olmazlar.

3. Tüberküloz nasıl geçer?

Tüberküloz bakterileri hava yoluyla insandan insana geçer. Hastalanan insan öksürürken ortam havasına tüberküloz bakterileri içeren mikroskopik boyutlarda küçük damlacıklar verir. Bunlar bir süre havada asılı kalırlar ve başka insanlar nefes alırken onları içlerine çekebilir. Hastalık kapma (enfeksiyon) tehlikesi sadece, bulaşıcı bir akciğer tüberkülozu hastalığına yakalanmış bir kişi ile temas halinde vardır (6. soru).

4. Ne zaman bir tüberküloz hastalığından söz ederiz?

Bir hastalıktan, bakteriler akciğerde çoğaldıkları zaman söz ederiz. Bu çoğalma, enfeksiyondan aylar, hatta yıllar sonra meydana gelebilir. Tüberküloz bakterileri ayrıca kan damarları yoluyla vücudun geri kalan kısımlarına da dağılırlar (örn. lenf düğümleri, merkezi sinir sistemi, kemikler). Tüberkülozun bu biçimleri bulaşıcı değildir. Tüberküloz özellikle küçük çocuklar ve bağışıklığı zayıflamış kişiler için tehlikelidir. Tüberküloz günümüzde, doğru tedaviyle iyileşen bir hastalıktır.

5. Bir tüberküloz hastalığının tipik belirtileri nelerdir?

Hastalık pek çok durumda az sayıda şikayet ile başlar. Bunlardan bazıları şunlardır: öksürük (kimi zaman tükürükte kan vardır), yorgunluk, hafif ateş ve gece terlemesi. Daha sonraki bir aşamada örneğin kilo kaybı, iştahsızlık ve göğüste ağrılar gibi başka belirtiler de ortaya çıkabilir.

6. Ne zaman bulaşıcı bir akciğer tüberkülozundan söz ederiz?

Akciğerdeki hastalık, hasta kişinin öksürürken (kimi durumda hapsirirken) tüberküloz bakterileri yayaçağı kadar ilerlediyse, bulaşıcı bir akciğer tüberkülozundan söz ederiz. Hastalanan kişi hastalığın ancak bu aşamasında tüberkülozu başkalarına geçirebilir ve başka insanlara bulaştırabilir (3. soru).

7. Bulaşıcı akciğer tüberkülozu olan bir kişi ne kadar süreyle hastalık bulaştırmaya devam eder?

Bulaşıcı akciğer tüberkülozu olan bir kişi hastanede ya da evde tecrit edilir, yani dış çevre ile bağı kesilir. Kişi, artık bulaşıcı olmayana kadar başka insanlardan uzak tutulur. Genellikle bu aşama iki ilâ üç hafta kadar sürer. Ondandır kişi artık bulaşıcı nitelikte değildir. Ancak tedaviyi, tamamen iyileşene kadar toplam altı ay ya da daha da fazla süreyle doktor kontrolü altında sürdürmek zorundadır.

8. Kime bulaşma riski var?

Bulaşma riski sadece, bulaşıcı akciğer tüberkülozu hastalığı olan bir kişi ile çok yakın teması (aynı mekanda birkaç saat) olan kişiler için vardır (6. soru).

9. Aşı oldum. Hastalık bana yine de bulaşabilir mi?

Evet, çünkü eskiden tüberküloza karşı düzenli olarak yapılan aşılamalar (BCG) sadece sınırlı bir koruma sağlamaktadır.

10. Akciğer tüberkülozu hastalığına yakalanan bir kişi ile temasım oldu. Ne yapmalıyım?

Bulduğunuz kantondaki Göğüs Hastalıkları Merkezi'ne (Lungenliga) bağlı Verem Savaş Merkezi size tüberküloz ile ilgili tüm konular hakkında ücretsiz danışma ve bilgi sunar. Bulaşıcı akciğer tüberkülozu hastası bir kişi ile yakın temasta (6. soru) bulunmuş olan bir kişi Verem Savaş Merkezi'nden bir randevu alarak (adresler ektedir) bilgi alabilir ve kendisine hastalık bulaşmış olup olmadığını test ettirebilir (12. soru).

11. Akciğer dışındaki bir tüberkülozdan hastalanan bir kişi ile temasım oldu, ne yapmalıyım?

Yapmanız gereken bir şey yoktur, çünkü sizin için bir tehlike yok. Tüberkülozun bu biçimleri bulaşıcı değildir, çünkü hastalanan kişi solunum yoluyla tüberküloz bakterileri yaymaz.

12. Hastalık bulaştığı nasıl tespit edilebilir?

Bir kişiye hastalık bulaştığı, bir tüberkülin deri testiyle ya da bir kan tahliliyle (Gamma-Interferon testi adıyla da anılır). Test yöntemleri ve test sonuçlarının nasıl yorumlandığı hakkında, size yakın bir Verem Savaş Merkezi'nden bilgi alabilirsiniz.

13. Tüberkülin deri testi ve/veya kan tahlili, sekiz yaşından büyük kişilerde neden bulaşıcı akciğer tüberkülozu hastalığı bulunan bir kişi ile en son temastan ancak sekiz hafta sonra gerçekleştirilir?

Tüberküloz bakterileri ancak çok yavaş çoğalırlar ve immünolojik bir reaksiyonun ortaya çıkması haftalar alır. Hastalığın bulaşıp bulaşmadığı bu nedenle ancak sekiz hafta sonra tespit edilebilir. Ancak on iki yaşından küçük çocuklarda tehlikeli tüberküloz biçimleri geliştirmeleri tehlikesi daha büyüktür. Ayrıca hastalık bu yaşta çocuklarda daha hızlı gelişebilir. Bu nedenle güvenlik açısından onlarda en son temastan hemen sonra bir ilk test ve – test sonucuna bağlı olarak – sekiz hafta sonra ikinci bir test gerçekleştirilir.

14. Kan tahlili sonucu pozitif. Bu ne demektir? Şimdi ne olacak?

Kan tahlili sonucunun pozitif olması, tüberküloz bakterileriyle bir temasın gerçekleşmiş olduğu anlamına gelir (2. soru). Verem Savaş Merkezi sizi ve doktorunuzu bu durumdan haberdar edecek ve sizin tüberküloz hastalığına yakalanıp yakalanmadığınızı doğrulamak üzere ek tetkikler (röntgen çekimi vs.) için bir randevu almanızı rica edecektir.

15. Bana bakteri bulaştı. Başka insanlar için tehlikeli miyim?

Hayır! Bakteri bulaşması ne tüberküloz hastalığına yakalandığınızı, ne de başkalarına bulaştırabileceğiniz anlamına gelir (2., 4. ve 6. sorular). Bu nedenle, kan tahliliniz pozitif çıkarsa size yakın kişiler için bir tehlike yoktur.

16. Bana bakteri bulaştı. İleride tüberküloz hastalığına yakalanma riskim ne kadardır?

Bakteriler bağışıklık sisteminiz tarafından kontrol altında tutulur. Bu nedenle bakteriler bir tür «uyku hali» içerisinde. Bakteri bulaşan kişilerin %90'ında tüberküloz hastalığı gelişmez. Gerikalanların yarısı iki yıl içerisinde tüberküloz hastalığına yakalanır, diğer yarısı hayatlarının daha sonraki bir döneminde hasta olur (4. soru). Risk, bağışıklık sisteminiz yeterince güçlü değilse (örn. bir HIV enfeksiyonu, uzun süreli kortizon tedavisi, immünosüpresif kemoterapi hallerinde, diyabet, alkol ve tütün kullanılıyorsa) daha fazladır.

17. Bana bakteri bulaştıysa tedavi olabilir miyim?

Bakteri bulaştığı tespit edildiğinde (2. soru) antibiyotik tedavisi uygulanır. Antibiyotığın türüne bağlı olarak, bu tedavi dört ila dokuz ay arası bir süre kadar devam eder. Daha sonra bir tüberküloz hastalığı gelişmesi riskini önemli ölçüde azalttığından, bu tedavi tavsiye edilir. Böyle bir tedavinin uygulanıp uygulanmayacağına, kendisine bakteri bulaşmış olan kişi, tedaviyi yürüten doktor ile birlikte karar verir.

18. Kim neyi öder?

Tüberküloz ile ilgili masrafları kimin üstleneceği, farklı kantonlarda farklı düzenlenmiştir. Bölgenizdeki Verem Savaş Merkezi memnuniyetle bulunduğunuz kantonda geçerli kurallar hakkında bilgi verecektir.

19. İsviçre’de, Kanton Verem Savaş Merkezlerinden başka bir başvuru yeri daha var mı?

Evet: Federal Sağlık Bakanlığı emriyle ulusal görevler üstlenen, Lungeliga Schweiz Tüberküloz Yetkinlik Merkezi (Kompetenzzentrum Tuberkulose) var. www.tbinfo.ch internet sitesinden daha geniş bilgi alabilirsiniz.

20. Bir çevre araştırması nasıl gerçekleşir?

Bir tüberküloz vakası teşhis edildiye, tedaviyi yürüten doktor ve laboratuvar bunu hastalanan kişinin ikamet yerinin bağlı olduğu kanton hekimine bildirmek zorundadırlar. Kanton hekimi tahlil sonuçlarına dayanarak bir çevre araştırmasının gerçekleştirilip gerçekleştirilmeyeceğine karar verir. Bulaşıcı bir akciğer tüberkülozu söz konusu olduğunda bu gereklidir. Bulaşıcı bir akciğer tüberkülozu varsa, Verem Savaş Merkezi bir çevre araştırmasının gerçekleştirilmesiyle görevlendirilir. Verem Sa-

vaş Merkezi hastalanan kişi ile irtibata geçer. Hastalanan kişiyle birlikte, bulaşma riski olan temasta buldukları kişilerin bir listesi hazırlanır (8. soru). Genellikle bu kişiler aile üyeleri, hane içindekiler, iş arkadaşları, boş zaman etkinliklerinde birlikte olunan kişilerdir. Daha sonra bu kişilere bilgi verir ve onlara bakteri bulaşıp bulaşmadığı test edilir (12. soru).

... Tüberkülozun, Federal Sağlık Dairesi’ne (BAG) bildirilmesi zorunlu olan bir hastalık olduğunu,

... İsviçre’de son yıllarda yeni tüberküloz vakası sayısının son yıllarda 500 ile 550 arasında olduğunu,

... gerekli olan ilaçların Lungeliga Schweiz ve Federal Sağlık Bakanlığı’nın (BAG) tavsiyelerine uygun olarak alınması halinde tüberküloz tedavisinin İsviçre’de gayet başarılı olduğunu,

... her yıl dünyada (özellikle gelişmekte olan ülkelerde) yaklaşık 1,8 milyon insanın tüberkülozdan öldüğünü ...

... biliyor muydunuz?

SSS bilgi yazısını diğer dillerde edinmek için:

Competence centre tuberculosis
Chutzenstrasse 10
3007 Bern
Phone 031 378 20 50
Fax 031 378 20 51
tbinfo@lung.ch
www.tbinfo.ch

Tüberküloz Danışma Merkezleri

Aargau/Basel-Land

Lungenliga Aargau
Hintere Bahnhofstrasse 6
Postfach
5001 Aarau
Tel. 062 832 40 00
Fax 062 832 40 01
lungenliga.aargau@llag.ch

Basel Stadt

Kantonsärztlicher Dienst
St. Alban-Vorstadt 12
4001 Basel
Tel. 061 267 95 26
Fax 061 267 95 28
gsd@bs.ch

Bern

Tuberkulose-Beratung
Universitätsklinik für Infektiologie
Inselspital
3010 Bern
Tel. 031 632 60 69
tb.info@insel.ch

Fribourg

Ligue pulmonaire fribourgeoise
Route St-Nicolas-de-Flüe 2
Case postale 96
1705 Fribourg
Tel. 026 426 02 70
Fax 026 426 02 88
info@liguepulmonaire-fr.ch

Genève

Centre antituberculeux de Genève
Rue Gabrielle Perret Gentil 6
1211 Genève
Tel. 022 372 95 44
Fax 022 372 99 29
cat.infirmieres@hcuge.ch

Glarus

Lungenliga Glarus
Wiggispark
8754 Netstal
Tel. 055 640 50 15
Fax 055 640 53 32
lungenligaglarus@bluewin.ch

Graubünden

Lungenliga Graubünden
Gürtelstrasse 80
7000 Chur
Tel. 081 354 91 00
Fax 081 354 91 09
info@llgr.ch

Jura

Ligue pulmonaire jurassienne
Place de l'Eglise 7
2800 Delémont
Tel. 032 422 20 12
Fax 032 422 20 45
direction@liguepj.ch

Luzern-Zug/ Nidwalden/Obwalden

Lungenliga Luzern-Zug
Schachenstrasse 9
6030 Ebikon
Tel. 041 429 31 10
Fax 041 429 31 11
info@lungenliga-lu-zg.ch

Neuchâtel

Ligue pulmonaire neuchâteloise
Rue de la Gare 4
2034 Peseux
Tel. 032 886 82 60
Fax 032 886 82 61
ligue.pulmonaire@ne.ch

St. Gallen/ Appenzell AI/Appenzell AR

Lungenliga St. Gallen
Kolumbanstrasse 2
Postfach
9008 St. Gallen
Tel. 071 228 47 47
Fax 071 228 47 48
info@lungenliga-sg.ch

Schaffhausen

Lungenliga Schaffhausen
Grabenstrasse 7
8200 Schaffhausen
Tel. 052 625 28 03
Fax 052 625 37 74
info@lungenliga-sh.ch

Schwyz

Lungenliga Schwyz
Bahnhofstrasse 29
6440 Brunnen
Tel. 041 857 00 16
Fax 041 857 00 17
brunnen.llsz@hin.ch

Solothurn

Lungenliga Solothurn
Dornacherstrasse 33
Postfach 563
4501 Solothurn
Tel. 032 628 68 28
Fax 032 628 68 38
info@lungenliga-so.ch

Thurgau

Lungenliga Thurgau
Bahnhofstrasse 15
Postfach 251
8570 Weinfelden
Tel. 071 626 98 98
Fax 071 626 98 99
info@lungenliga-tg.ch

Ticino

Lega polmonare ticinese
Via alla Campagna 9
6904 Lugano
Tel. 091 973 22 80
Fax 091 973 22 89
legapolm@bluewin.ch

Uri

Lungenliga Uri
Seedorferstrasse 19
6460 Altdorf
Tel. 041 870 15 72
Fax 041 870 18 58
lungenliga.uri@bluewin.ch

Valais

Ligue pulmonaire valaisanne
Rue des Condémines 14
Case postale 888
1951 Sion
Tel. 027 329 04 29
Fax 027 329 04 30
info@psvalais.ch

Vaud

Ligue pulmonaire vaudoise
Avenue de Provence 4
1007 Lausanne
Tel. 021 623 38 00
Fax 021 623 38 10
info@lpvd.ch

Zürich

Verein Lunge Zürich
Tuberkulose-Zentrum
Wilfriedstrasse 7
8032 Zürich
Tel. 044 268 20 95
Fax 044 268 20 20
tuberkulose@lunge-zuerich.ch

Fürstentum Liechtenstein

Amt für Gesundheit
Aeulestrasse 51
Postfach 684
FL-9490 Vaduz
Tel. 00423 236 73 34
Fax 00423 236 73 39
info@ag.llv.li